

Warszawa, dn. 28 maja 2024 r.

Co pali polska młodzież?

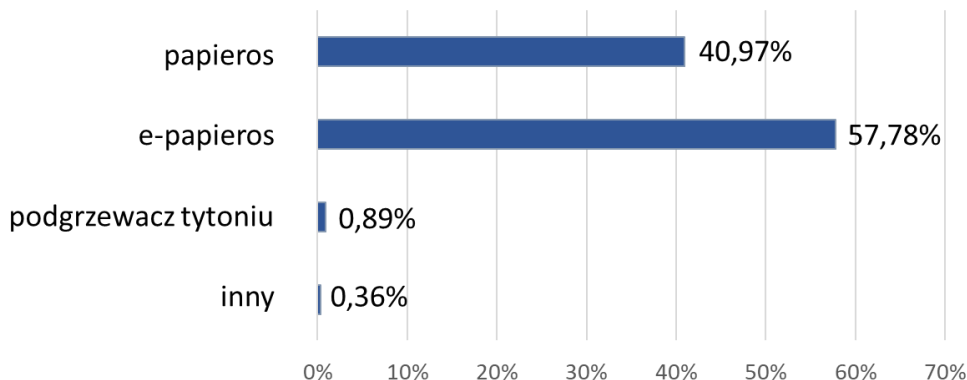
E-papierosy najpopularniejszą używką w szkołach: wapuje 8 na 10 uczniów

Ponad połowa uczniów w Polsce ma za sobą inicjację nikotynową. Dla nastolatków główną furtką do nałogu są e-papierosy: 6 na 10 (58%) wymienia je jako pierwszy w życiu wyrób z nikotyną. 8 na 10 (78%) przyznaje, że używa e-papierosów regularnie, z czego zdecydowana większość (87%) wapuje te o smakach owoców lub słodczy. Papierosy tradycyjne pali ok. 24% uczniów, a podgrzewaczy tytoniu używa ok. 7% nastolatków. To wyniki ankiety badania młodzieży na grupie 1 tys. uczniów szkół średnich z całej Polski, w przedziale wiekowym 16-17 lat.

3 na 4 uczniów polskich szkół (75%) deklaruje, że pierwszy raz spróbowało produktu zawierającego nikotynę przed 15. rokiem życia. Młodzi sięgają po takie używki najczęściej ze względu na ich ciekawe smaki (66,7% wskazań); chęć spróbowania czegoś nowego (50,2%) oraz modę panującą wśród ich rówieśników (12%).

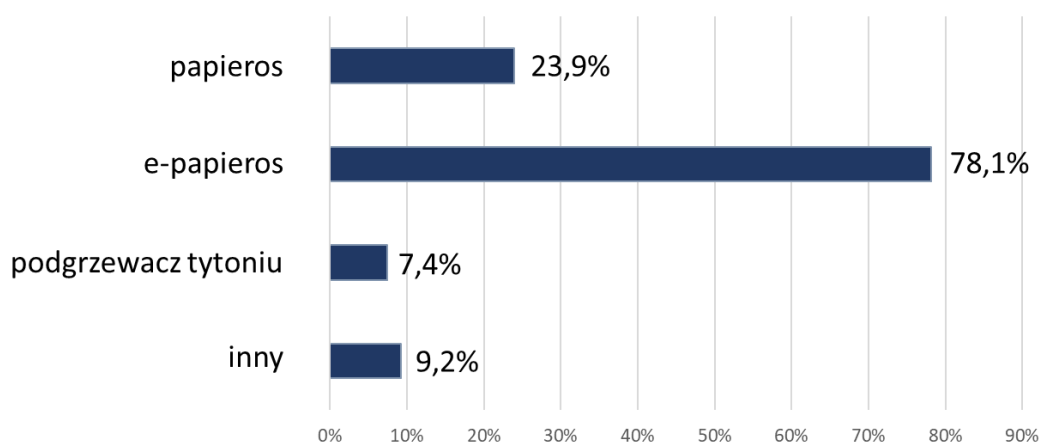
Nieletni szkodliwą przygodę z nałogiem najczęściej zaczynają od e-papierosów (57,78%) i papierosów (40,95%). Marginalny charakter w inicjacji nikotynowej odgrywają wśród nieletnich natomiast podgrzewacze tytoniu (0,89%) oraz inne produkty (0,36%).

Czego spróbowałeś/spróbowałaś pierwszy raz?

Do codziennego używania wyrobów z nikotyną przyznaje się co trzeci uczeń (31,1%). W polskiej szkole najpopularniejszą używką stały się e-papierosy, z których korzysta aż 78,1% uczniów. To ponad 3-krotnie więcej, niż uczniów palących papierosy i ponad 10-krotnie więcej, niż uczniów używających podgrzewaczy tytoniu. Uczniowie wapujący e-papierosy najczęściej (87%) wybierają te o smakach owoców lub słodczy.

Którego z produktów używasz obecnie?

Ministerstwo Zdrowia dobrze zna skalę e-papierosowej epidemii w polskich szkołach. Minister zdrowia Izabela Leszczyna publicznie nazwała e-papierosy jednorazowe „prawdziwą plagą” wśród polskich nastolatków. W ostatnich latach wśród polskich uczniów popularność tzw. „jednorazówek” rośnie: w ub. roku sprzedaż sięgała blisko 100 mln sztuk i była o ponad 200% wyższa niż rok wcześniej.

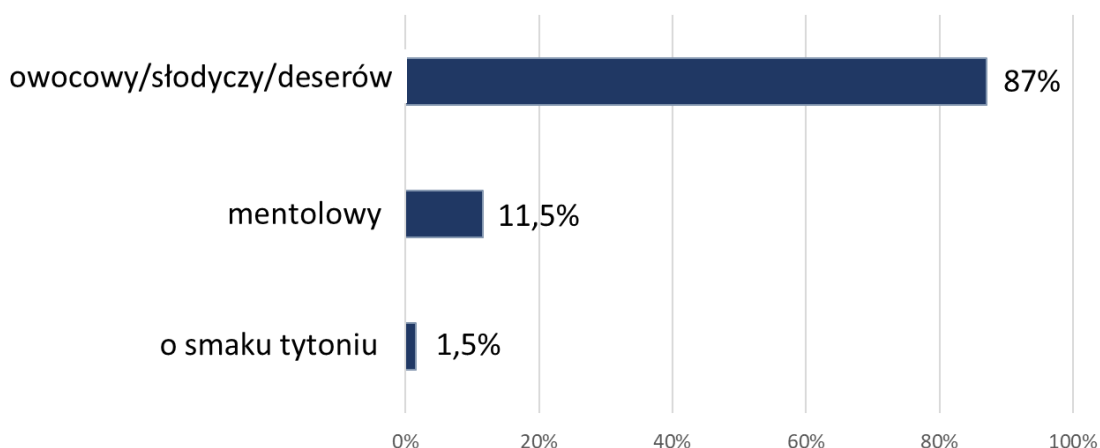
Resort już w lutym zapowiedział zakaz sprzedaży smakowych e-papierosów jednorazowych, wzorem decyzji, które zapadły w Wielkiej Brytanii, Francji czy Belgii.

Nowe prawo miało wejść w życie jeszcze przed wakacjami i stawiałoby Polskę w gronie państw-liderów, które chcą wprowadzić podobny zakaz by chronić dzieci i młodzież. Resort przestrzegał, że to właśnie w okresie wakacyjnym (poza kontrolą rodziców i szkoły) sprzedaż tej używki jest największa, a dzieci najbardziej narażone na eksperymentowanie z wapowaniem.

– Polskie środowisko medyczne przyjęło deklarację resortu z dużą aprobatą, podobnie jak zapowiedzi Pana Wiceministra Wojciecha Koniecznego. Jeśli jednak dobrze liczę, to do wakacji zostały nam dwa posiedzenia Sejmu, a Ministerstwo Zdrowia nie przedstawiło jeszcze projektu zakazu smakowych jednorazowych e-papierosów. Podobno jest gotowy, ale nie przedstawiono jego założeń. W tej sprawie nasze towarzystwo kierowało już list do resortu, oferując pracę ekspercką w tym zakresie. Niestety, nie otrzymaliśmy żadnej odpowiedzi. Projekt, o ile pamiętam, miał być w marcu, potem w kwietniu. Mamy czerwiec, wakacje za pasem i... niestety projektu nadal brak. Szkoda, że w tak ważnym temacie panuje milczenie. W Wielkiej Brytanii, we Francji czy w Belgii o zakaz głośno apelowali premierzy, eksperci, naukowcy, nauczyciele, lekarze. Może i u nas należy coraz głośniej mówić o tym bez wątpliwości najważniejszym zagrożeniu zdrowia nastolatków – mówi prof. dr hab. med. Krzysztof J. Filipiak, kardiolog, internista, farmakolog kliniczny, Prezes Polskiego Towarzystwa Postępów Medycyny „MEDYCYNAXXI”

– Ważne jest również zidentyfikowanie głównego problemu. Według przeprowadzonych przez towarzystwo najnowszych badań ankietowych wynika, że 78% polskich nastolatków używa e-papierosów i to jest największy problem w tej populacji. Zupełnie nie można zrozumieć, dlaczego w stosunku do tego produktu nie spieszymy się z szybkim zakazem. Paradoksalnie, w tej grupie wiekowej to większy problem niż nawet tradycyjne papierosy, nie wspominając już o podgrzewaczach tytoniu, których używa 7% nastolatków. Zajmijmy się rzeczami najbardziej istotnymi, podobnie jak zrobiły to inne kraje na świecie - przegląd decyzji różnych rządów zamieszczamy również w najnowszym dokumencie sygnowanym przez ekspertów PTPM Medycyna XXI. Jeszcze raz apelujemy, aby zając się w pierwszym rządzie największą plagą nastolatków, która sieje największe spustoszenie wśród tej grupy wiekowej. Według naszych badań to w chwili obecnej słodko-cukierkowe e-papierosy jednorazowe – podkreśla **prof. dr hab. med. Krzysztof J. Filipiak**, członek Komitetu Nauk Klinicznych Polskiej Akademii Nauk obecnej kadencji.

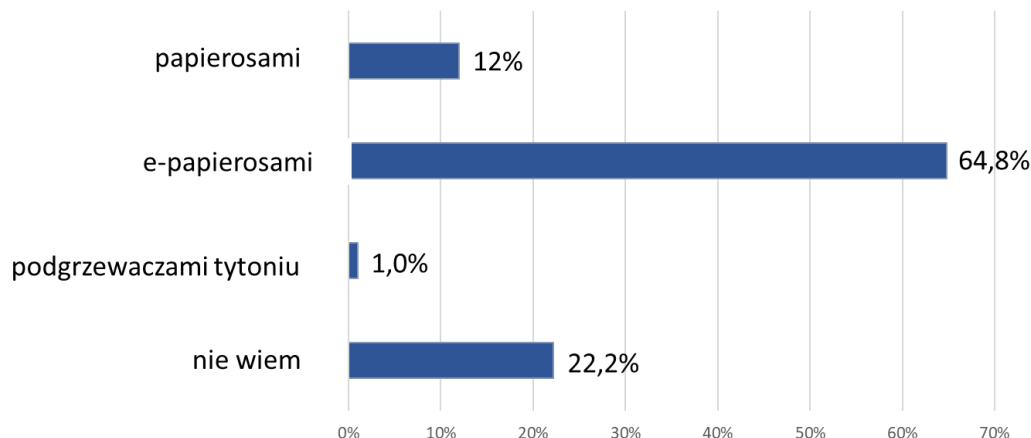
Jaki smak e-papierosów najczęściej wybierasz?

Z obserwacji uczniów wynika, że ich rówieśnicy najczęściej częstują się w szkole e-papierosami (64,8% wskazań). Na dalszych miejscach są papierosy (12%) oraz podgrzewacze tytoniu (1%).

– Smaki, jak i przyjemne zapachy, wydają się wzmacniać biologiczny mechanizm stojący u podstaw uzależnienia od nikotyny. Koją się z przyjemnymi sytuacjami. I ośrodek nagrody i mózg to lubi. Po prostu przez lata nie przywiązywaliśmy wagi do profilaktyki zdrowotnej u dzieci i młodzieży w tym zakresie. Jeśli nadal będziemy prokrastynować, to nie dziwny się później, że mamy jeden najwyższych odsetków dzieci i nastolatków wapujących w skali świata – mówi **psychiatra, dr Piotr Wierziński**.

Którym produktem osoby w Twoim otoczeniu najczęściej się dzielą?

Badanie ankietowe młodzieży przeprowadzono na grupie 1 tys. uczniów z całej Polski, w przedziale wiekowym 16-17 lat. Badanie zrealizowała firma badawczo-analityczna IQS Think Forward, na zlecenie Instytutu Zdrowia i Demokracji, przy opracowaniu merytorycznym Polskiego Towarzystwa Postępów Medycyny „MEDYCYNAXXI”.

prof. dr hab. n. med. dr h. c. Krzysztof J. Filipiak, FESC

Prezes Polskiego Towarzystwa Postępów Medycyny – Medycyna XXI